ఆదివాసి గిరిజనుల సాంఘికాచారాలు – సంప్రదాయాలు

డా. హెచ్. కిషన్, అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ తెలుగు, బద్రుక కళాశాల, కాచిగూడ, హైదరాబాద్.

మనిషి పుట్టాడు. సంచారం మొదలైంది. సంఘంగా మలచుకొన్నాడు, సామూహిక సంచారాలు ప్రారంభమయ్యాయి. తమది ఒక జాతిగానూ, మరొక సమూహాన్ని వేరొక జాతిగానూ గుర్తించాడు. జాతుల మధ్య ఆచారాలు, సంప్రదాయాలలో తేడాలు వచ్చాయి. ఇవి సంచార జాతులుగా మారడంతో వారు పాటించే ఆచారా సంప్రదాయాలు గిరిజన గిరిజనేతర విభేదాలతో అనేక రూపాలను సంతరించుకొన్నాయి. ఆ మొదటి వ్యక్తి ఆదివాసి. అతడి ప్రవృత్తి సంచారం, అతడి జాతి సంచారజాతి. అతడి అలవాటు క్రమేణా రూపుదిద్దుకొని, నేటి పరిశీలనకు తగిన అంశంగా మారాయి. అతడు ఒక్కడుకాడు. అతడిదైన సంఘం, తెగకూడా ఉంది. కనుక ఇది ఆదివాసి గిరిజనుల సాంఘికాచారాలు, సంప్రదాయాలుగా పేరుపొందింది.

ప్రారంభం : ఆదివాసి గిరిజనుల సాంఘికాచారాలు సంప్రదాయాలు ఒక విలక్షణమైన రీతిలో ఉండి మిగతా సమాజాల కంటే భిన్నంగా ఉంటాయి. వీటిని సామాజిక, సామూహికాలుగా రెండు ప్రధాన స్రవంతులలో విభజించుకోవచ్చు. వీటితో పాటుగా కౌటుంబిక, వ్యక్తిగత, తెగలవారీ అనే మరో విధమైన వర్గీకరణ కూడా చూడవచ్చు ఈ ఆచార, సంప్రదాయాల వ్యవస్థ ఒక తరం నుండి మరొక తరానికి కట్టుబాటుగా వస్తుంది. ఈ ఆచార సంప్రదాయాలే వ్యవహార నియమాలుగా చలామణి అవుతూ సమాజంలో భాగంగా ఏర్పడతాయి. సంస్కృతీకరించబడిన జాతులకు చెందిన విష్ణు సహస్రనామంలో ఇందుకోసమై ఒక ఉదాహరణను కూడా ఇక్కడ చూపవచ్చు. (ఆచారః ప్రభవోధర్మో ధర్మస్య ప్రభురచ్యుతః) ఒక కులం ప్రత్యేకమైన ఆచార, సంప్రదాయాన్ని కలిగి మన్నప్పుడు అది మతాచారంగానూ చలామణి అవుతూ ఉంటుంది. ఆచారాలకు, సంప్రదాయాలకు అవినాభావ సంబంధం ఉంది. ఆచారాలు సంప్రదాయాలుగా మారి సమాజంలో నిలబడిపోతాయి. చారమంటే చరించుట అని అర్థం. 'ఆ' అనే ఉపసర్గ చేరి ఇది ఆచారంగా రూపుదిద్దుకుంది. అంటే విశేషంగా చరించడం / వ్యవహరించడం అవి తాత్పర్యంగా చెప్పుకోవాలి. సమ్యక్ ప్రదాయం, సంప్రదాయం. ఆనువంశికంగా వస్తున్నది, క్రమానుగతమైనది అని అర్థం. ఇది సంఘపర మైనప్పుడు అవి సాంఘికాచారాలు మారతాయి.

ఆచారం ప్రధానంగా ఆచరణకు సంబంధించినది. సంప్రదాయం ఆలోచనకు సంబంధించింది. కాని వ్యవహారంలో ఈ రెంటికంతగా భేదం పాటించడంలేదు. సంప్రదాయాన్ని ''వారసత్వమను అర్థంలో గూడ స్వీకరించవచ్చు. శారీరక తత్త్వంపై వంశపారంపర్య ప్రభావమెట్లో సాంఘిక జీవితంలో సంప్రదాయం నిర్వహించే పాత్ర కూడ అట్టిదే. సంస్కృతీ పుష్టమైన ఏ జాతి

కూడా ఆచార సంప్రదాయాలకు దూరంగా ఉండలేదు. అందులోనూ ఆటవిక సంచారజాతులు ఆచార సంప్రదాయాలను తప్పనిసరిగా పాటిస్తాయి.

ఈ ఆటవిక సంచారజాతుల్లో కులపెద్ద కులస్తులందరి మీద తిరుగులేని ఆధిపత్యం కలిగి ఉంటాడు. ఏ కులస్తు : నికైనా ఆచార, సంప్రదాయాలు నియమోల్లంఘన చేయరానివి. నాగరిక సమాజ అదుపాజ్ఞలుగాని, అధికార నిర్బంధాలు గాని వీరి ఆచార, సంప్రదాయాల మీద ఏలాంటి ప్రభావం చూపవు. పుట్టుక నుంచి గిట్టే వరకు ఉన్న అన్ని సందర్భాలకు ఎలా నడుచుకోవాలో చెప్పే నియమ నిబంధనల్లాగా ఆచార, సంప్రదాయాలు ఉంటాయి. వాటిని ఆ తాగ వాళ్ళంతా తు.చ. తప్పక ఆచరించి తీరవలసిందే.

మానవ జీవితంలో ఎన్నో సందర్భాలు ఉంటాయి. జననం నుండి మరణం వరకు పుట్టుక ఎదగడం, ఆయుధం పట్టడం (నాడు విల్లమ్ములు, నేడు కలంగితాలు) పెండ్లి, ఇల్లు నిర్మాణం ఇలా మొదలైనవి అయితే వీటిలో కొన్నింటిని ఇక్కడ పరిశీలిద్దాం.

జననం : మనిషి జీవితంలో మొదటి ఘట్టమైన పుట్టుకకు సంబంధించిన ఆచారాలు ప్రతి సమాజంలో కనిపిస్తాయి, కాని ఆదివాసి గిరిజనులు గృహజీవనంలో ఆచారాలు సంప్రదాయాలు ఇతరుల కంటే భిన్నంగా ఉం టాయి. పుట్టిన దగ్గరి నుండి సంఘం మనకు ఎన్నో ఆచారాలను నేర్పింది. మనిషి జీవితంలో మొదటి ఘట్టం పుట్టుక మన పూర్వీకులు పుట్టుకను ఒక పవిత్రమైన సంఘటనగా భావించి ఆ సమయంలో పాటించవలసిన ఆరోగ్య పద్ధతులు, ఆచారాలను నిర్ణయించి సమాజంలో అమలుపరిచే విధంగా చేశారు. ఒక తరం నుండి మరోతరం వారు ఈ ఆచారాలు పాటిస్తు వస్తున్నారు. కేశ ఖండనం (పుట్టు వెంట్రుకలు) చెవి, ముక్కు మొ॥ వేడుకలు నిర్వహిస్తారు.

వివాహం : ఆదివాసి గిరిజనుల్లో అన్యవర్గ ప్రాతిపదికగా వివాహాలు జరుగుతాయి. ఒకే ఇంటి పేర్లు గల కుటుంబ సభ్యులు సోదర సంబంధం అవుతారనే భావనతో వీరి మధ్యన వివాహాలు నిషేధం. కొన్ని ప్రత్యేకమైన గోత్రనామాలు కలవారి మధ్యనే వివాహాలు జరుగుతాయి. వీరు సాధారణంగా ఏకపత్ని వ్రతానికే ప్రాధాన్యం ఇస్తారు. వీరి సమాజంలో జీవిత భాగస్వామిని ఎన్నుకోవడంలో పెద్దవాళ్ళ అంగీకారం ఉంటుంది. వరుడు తన కాబోయే మామకు ఓలి (కన్యాశుల్కం) సమర్పించుకోవాల్సి ఉంటుంది. సంప్రదింపులు, నిర్బంధ వివాహం, సేవచేయడం వంటి పద్ధతుల్లో వివాహాలు జరుపుతారు. భార్య చనిపోతే భార్య సోదరిని అలాగే ఒకవేళ అన్న చనిపోయినచో అన్న భార్యను, తమ్ముడు వివాహం చేసుకోవటాన్ని ఈ సమాజం అంగీకరిస్తుంది. తన భర్త కాని, భార్యకాని కుటుంబ సభ్యుడిని కాకుండా పర పురుషుడిని వివాహమాడినట్లయితే ఆ వివాహ సందర్భంగా తన మొదటి వారి కుటుంబం భర్త చెల్లించిన ఓలి మొత్తాన్ని వీరి కుటుంబానికి తిరిగి చెల్లించాల్సి ఉంటుంది.

మరణం: వీరు మరణ సంబంధ విషయాల్లో కూడా వివిధ ఆచార, సంప్రదాయాలు పాటిస్తారు. వివాహితుల పార్థివ శరీరాలను దహనం చేస్తారు. అవివాహితుల పార్థివ శరీరాలను ఖననం చేస్తారు. దినకర్మలు జరుపుతారు. తర్వాత తమ జాతి వారందరితో కలిసి తిరుగుతారు.

పండుగలు : పండుగ, పబ్బాల ఉత్సాహాల విషయాల్లో ఆదివాసి గిరిజనులందరు కలిసిమెలసి పండుగ చేసుకుంటారు. విందులు, వినోదాల్లోను మద్యం సేవించటం, నాట్యం చేయటం, పాటలు పాడటంలోను, వీళ్ళ సమిష్ఠి జీవనం వ్యక్తమవుతుంది. ఆడవాళ్ళు, మగవాళ్ళు కలిసి నాట్యం చేస్తారు. గొబ్బితట్టుతూ నాట్యం చేయడం, సవరలు, చెంచులు మొదలైన జాతుల్లో కన్పిస్తుంది. చెంచువాళ్ళలోనే నామిలి ఆట, కొండముచ్చుల ఆట చింతకాయల పండుగ కూడా ప్రధానం మల్లయ్య పండుగ మొదలైనవి. గోండుజాతుల్లో దున్నపోతు కొమ్మల నృత్యం ముఖ్యమైంది. భద్రాచలం, ఏటూరు నాగారం మొదలైన అరణ్య ప్రాంతాల్లో నివసించే కోయల వివాహ సమయాల్లో ఈ నృత్యం ప్రాధాన్యం వహిస్తుంది. గ్రామంలో ఉన్నవాళ్ళంతా ఈ నృత్యంలో పాల్గొంటారు. పండుగలు పూజలు బంజారాల జీవనంలో భాగమే. శీతాభవాని మేరామ భవాని, కంకాళి భవాని మొదలగు ఏడుగురు శక్తిదేవతలలో పూజల బంజారా నృత్యం చేయడం కన్పిస్తుంది. స్త్రీలు పురుషులు అంతా పాల్గొంటారు. కొండారెడ్డి మామిడి నృత్యం, అరకులోయలోని థింసా మొదలైనవి నృత్యం చేస్తు వివిధ పండుగలను చాల భక్తిశ్రద్ధలతో ఆటపాటలతో సామూహికంగా నృత్యం చేస్తూ ఘనంగా జరుపుకుంటారు. అంతేగాకుండా వ్యవసాయపు పండుగలైన కొర్ర కొత్త బుడమకొత్త కొండదొరల పూన పండోయి పండుగ మొదలైన పండుగలు చెప్పుకోదగ్గవి.

వైద్యం : ఆదివాసి గిరిజనుల్లో ఈ తాగల వారిలో ఈ నాటికి వారిదైన సంప్రదాయ వైద్యం ఉంది. మౌలికంగా జానపద వైద్యానికి ఆదివాసి గిరిజన వైద్యానికి భేదం లేదు. జానపదులు గిరిజనులు అనే భేదం తప్ప జానపద వైద్యంలో మాదిరే వైద్యానికి వాడే ఆకులు, బెరడులు, గింజలు వగైరాలతో చేసే మందులు తయారు చేసుకొని వాడుతారు. వైద్య విషయంలో సవరలు, చెంచులు, ఎరుకలు, కోయలు పరిజ్ఞానం అనుభవం ఉన్నవాళ్ళు ఈ మందుల్ని సిద్ధం చేస్తారు. నాగరికులు కూడా వీళ్ళిచ్చే మందుల్ని ఉపయోగిస్తారు.

కుల పంచాయతి : ఆదివాసి గిరిజనులు తమ కుల పంచాయతీకి కట్టుబడి ఉంటారు. వీరు అందరు ఐకమత్యంగా ఉంటారు. క్రమశిక్షణతో మెలుగుతారు. సంఘకట్టుబాట్లను అతిక్రమించకుండా చూడడం పండుగలు నిర్వహణ, కుటుంబ వివాదాలు, వ్యభిచారం, నపుంసకత్వం, అసమర్థత వంటి విషయాల్లో ఈ కుల పంచాయతీది ప్రధాన భూమిక. దీనికి కులపెద్ద బాధ్యతగా వ్యవహరిస్తాడు. ఈ బాధ్యత వారికి వంశపారంపర్యంగా సంక్రమిస్తుంది. ఈ పంచాయతి సభ్యులను పెద్ద మనుషులుగా వ్యవహరిస్తారు. ఈ కులపెద్ద మనుషులు వాది ప్రతివాదిని అడిగి నిర్ణయం తీసుకుంటారు. ఆ నిర్ణయానికి తప్పని సరిగా అందులో కట్టుబడి ఉండాల్సిందే వీరు తీసుకున్న తీర్పును ఇరువురు శిరసావహించాల్సిందే లేకపోతే

సంఘ బహిష్కారణ తప్పదు. ఇదే వారి ముఖ్యమైన రాజకీయ వ్యవస్థ అని చెప్పవచ్చు.

నమ్మకం - విశ్వాసాలు : వీరి ఆర్థిక, సాంఘిక జీవనంలో మతం ప్రభావం అధికంగా మంటుంది. వీరు తమ మతాన్ని అపారమైన భక్తి భావంతో ప్రేమిస్తారు. ఇతర మతాలపై కూడా అధికమైన ప్రేమానురాగాలతో ఉంటారు. ఆదివాసి గిరిజనులు తమ కులదేవతలతో పాటు ఇతర దేవతలను కూడా కొలుస్తారు. జంతువులను స్వైతం దేవతలుగా భావించి పూజిస్తారు. వీరు పూర్వీకుల ఆత్మలకు పూజలు చేస్తారు. అంతేగాక పలు ఆచారాలకు కట్టుబాట్లకు, సంప్రదాయాలకు పౌరాణిక గాథలను ప్రాతిపదికగా తీసుకుంటారు. వీరి జీవితంలోని ప్రతి అవసరానికి ఏదో ఒక దేవత ప్రమేయాన్ని ఆపాదిస్తారు. అందుచేతనే వీరి దేవతల సంఖ్య కొంచెం అధికంగా ఉంటుందని చెప్పవచ్చు. ముత్యాలమ్మ, గంగమ్మ, మైసమ్మ, సమ్మక్క సారలమ్మ పోలిగాల పెద్దమ్మ, వనదేవత, మరియు బంజారాల ఏడుగురు శక్తిదేవతలు ఇలా కొందరిని ముఖ్య దేవతలుగా చెప్పవచ్చు. ఈ కులదేవతలను పట్టించుకోకపోతే నిర్లక్ష్యం చేస్తే అనేక రకాల వ్యాధులు మరణాలు తదితర నష్టాలు సంభవించే అవకాశం ఉంటుంది అని వీరి ప్రగాఢ విశ్వాసం. కాబట్టి ప్రతి దేవతలను మరచిపోకుండ పూజించి తృప్తిపర్చి శాంతి చేస్తారు.

శకునోపచారాలు: ఆదివాసి గిరిజనులు ఏదైన శుభకార్యానికి వెళ్ళేటప్పుడు తుమ్మితే ప్రయాణం ఆ రోజుకు ఆపుకొని మరునాడు బయలుదేరుతారు. అత్యవసరమైతే కొంతసేపు కూర్చొని బీడిగాని, నీళ్ళుగాని తాగాక ప్రయాణం ప్రారంభిస్తారు. నిండు బిందె ఎదురైతే రూపాయి నాణం అందులో వేసి వెళతారు. ఈవిధంగా వీరిలో అనేక విశ్వాసాలు ఆచరించగలుగుతాయి. నమ్మకాలు, శకునాల పేరుతో విశ్వాసాలెన్నో తరతరాలుగా వస్తున్నాయి. నేటికి ఇవి కొనసాగుతున్నాయి.

ఆత్మారాధన పద్ధతులు : ఆదివాసి గిరిజనుల్లో ఆత్మారాధన పద్ధతులు అధికంగా కనిపిస్తాయి. చనిపోయిన వాళ్ళ ఆత్మలతో సంభాషించడానికి వారి ఆత్మలను తమ కాయాల లోకానికి ప్రవేశింప చేసుకోగల శక్తి ఆదివాసి గిరిజనుల్లో ఉందని వీరి విశ్వాసం. అప్పుడు వాళ్ళు మాట్లాడే మాటలన్నీ ఆ ఆత్మలు మాట్లాడుతూ ఉన్నట్టే భావించి ఆ మరణించిన వారి ఆత్మతో ఇతరులు కొంతసేపు ప్రసంగించి తెలుసుకోవలసిన విషయాలను తెలుసుకొంటారు. ఆదిమవాసి గిరిజనులకు మరణించిన వాళ్ళమీద భయభక్తులు అధికం. ఈ భయభక్తులవల్లే ప్రాచీన మానవ సంఘంలోని మతవ్యవస్థలు ఆవిర్భవించాయి. ఆదివాసి గిరిజనులు దేవతలకు కోడి, మేక మొదలైన జంతువుల్ని బలిఇచ్చే ఆచారం ఉంది.

వీరు ప్రకృతి శక్తుల్ని దేవతల్లా భావించి పూజించడం రోగాలన్నీ క్షుద్రదేవతల కోపాలవల్లే కలుగుతాయని, చిల్లంగి ప్రయోగాల వల్ల కూడా రోగాలు, మరణాలు కలుగుతాయని వీళ్ళు పూర్తిగా నమ్ముతారు. ఆదిమ వాసుల్లో తంత్రాలపై ప్రయోగాలపై నమ్మకం అధికం. దేవతలను సంతోషపెట్టడానికి, తమ కోర్కెలు నెరవేర్చుకోవడానికి, శత్రువుల మీద కక్ష సాధించడానికి వీటిని ఉపయోగిస్తారు. సాధారణంగా ప్రతి ఆదిమజాతిలోను మాంత్రికుడు తంత్రం చేసేవారు ఉంటారు. మ్యాజిక్ పద్ధతులవల్ల రోగాలు నయం కావడం వర్షాలను రప్పించడం మొదలైన సాంఘికావసర కార్యాలు వీటివల్ల సాధ్యం అని వీరి

విశ్వాసం అంతేకాకుండా ప్రయోగాలు, చేతబడులు, సాధారణంగా ఆదిమవాసి గిరిజనుల్లో కన్పిస్తాయి. ప్రయోగం మూలంగా మానవుడు రోగగ్రస్తుడవుతాడని, చంపబడతాడనీ వీరి తెగల్లో విశేషంగా వ్యాపించి ఉన్నట్లు తెలుస్తుంది.

ప్రేతారాధన పద్ధతులు : ఆదివాసి గిరిజనుల్లో మరణించిన వాళ్ళ ఆత్మలు తిరిగివచ్చి పూర్వ నివాసాల్లో చేరి దయ్యాలుగా మారుతాయని, వాళ్ళు నివసించిన గుడిసెను వదలి మరో చిన్న గుడిసెకట్టి ఉండడం వల్ల ప్రేతాత్మల నుంచి తప్పించుకోవచ్చునని వీరు అధికంగా నమ్ముతారు. దయ్యం పట్టినట్లయితే వాటిని బలుల ద్వారా తృప్తి పరిస్తే హానిచేయవని తలుస్తారు. భూతవైద్యుల చేత దయ్యాలను చంపించి పీడ వదలించుకుంటారు. ఆదివాసి గిరిజనుల్లో దేవతారాధనకంటే దయ్యాల మొక్కుబడులే అధిక ప్రాధాన్యాన్ని పొందాయి. వీళ్ళు జీవితాంతం దయ్యాల మ్రొక్కులతోనే గడుపుతారు.

ఆచార సంప్రదాయాలు ఒక తరం వారి నుంచి మరొక తరంవారికి సంక్రమించే నిబంధనా నియమవళి అవి మరచిపోతే జాతి చరిత్రకే ప్రమాదకరం. కాబట్టి ఆదివాసి గిరిజనులు నాటి నుండి నేటివరకు సాంఘికాచారాలు తమ దైనందిన జీవితంలో ఆచరిస్తు వస్తున్నారని చెప్పవచ్చు.

ఉపసంహారం: ఆదివాసి గిరిజనుల సాంఘికచారాలు, సంప్రదాయాలలో ఇవి కొన్ని మాత్రమే. ఇంతకు ముందు చెప్పినట్లు ఇవి చాలా విలక్షణంగా, సంస్కృతీకరించబడిన జాతుల పద్దతులకు విభిన్నంగా ఉంటాయి. అయితే కాల నియతికి లోబడి ప్రస్తుతం ఈ పద్ధతులన్నీ ఆటకెక్కుతున్నాయి. ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయం ఎంత నవీనులమైనా, ఎక్కడో ఒకచోట అణుమాత్ర రూపంలో సంప్రదాయం మిగిలే ఉంటుంది. పునాది లేని భవంతి ఉంటుందా ? ఆ పునాది ఆదివాసి గిరిజనుల సంచారం. దానిపై నిర్మాణం సంస్కృతీకరించబడిన జాతుల సంప్రదాయం.

ఆధారా గ్రంథాలు

1. నల్లగొండ జిల్లా బంజారా సాహిత్యం - జీవన చిత్రణ, డా. సూర్యాధనంజయ్
2. ఆధునికాంధ్ర కవిత్వం సంప్రదాయములు - ప్రయోగములు, డా. సి. నారాయణరెడ్డి
3. తెలుగు జానపద గేయ సాహిత్యము - బి. రామరాజు
4. బుడిగె జంగాలు భాషా సాహిత్య సాంస్కృతికాంశాల పరిశీలన, డా. ఎన్.ఆర్. వెంకటేశం సుగాలి సంస్కృతి భాషా సాహిత్యాలు, డా॥ గోనానాయక్.
5. గిరిజన సంస్కృతి మాసపత్రిక.
6. జానపద పరిశోధన త్రైమాసిక పత్రిక
7. దక్షిణ భారతీయ జానపద విజ్ఞానకోశం, ద్రావిడ విశ్వవిద్యాలయం.